

29 בקרי"ס - ו"נקראת על שמו" של אהרן - "אחות
30 אהרן" ולא "אחות משה" - הוא מצד מאורע
31 שאירע כמה זמן אח"כ!
32 ועוד ועיקר - כאן צ"ל הדיבור במעלתה של
33 מרים, ואיך יקראנה אחות אהרן - המזכיר
34 שנצטרעה! - ולכן פי' הא' קודם.

35 אבל לכאורה אין מקום לומר בפשטות
36 הכתובים שהתנבאה קודם שנולד משה, שהרי
37 היתה קטנה עדיין³⁵ - לכן מוסיף רש"י כדאי'
38 בסוטה, ושם (משא"כ במס' מגילה) אמרו"ל (לפני
39 מאמר זה) בביאור מ"ש³⁶ "ותלך העלמה וגו'" -
40 "מלמד שהלכה בזריוות כעלמה", שמזה מובן
41 שעם היותה קטנה בשנים, היו בה תכונות של
42 גדולה ("עלמה"), וראוי' היתה שתחול עלי'
43 נבואה³⁷.

35 ראה שמו"ר פ"א, יג. ומטעם זה אין זו קושיא פשוטה,
ומפרשה רש"י ברמוז, כי בלימוד פש"מ אין הכרח שהיתה אז
קטנה, וראה לקמן שוה"ג הב' להערה 37.

36 שמות ב, ח. וראה פרש"י שם ובהערה הבאה.
37 ובנוגע להגירסא בדפוס שני (ראה לעיל הערה 2) שאינו
מציין למס' סוטה, י"ל עה"פ המדובר כמה פעמים שבמקום
שהפי' מובן ע"פ מ"ש רש"י עצמו לפני"א צ"ל לפרשו - ובנדו"ד,
הרי דרש הנ"ל מובא גם בפרש"י (שמות שם). ואעפ"כ לפי רוב
הדפוסים מציין רש"י למס' סוטה, כי
(א) בנדו"ד אינו מפרשו כ"א מרמוז.

(ב) בפרש"י הלשון "הלכה בזריוות ועלמות כעלם" (ולא
"כעלמה"), שמזה מובן שכוונתו רק לתרץ "העלמה למה ל"י"
(רא"ם שם) *, ומתוך שהלכה כעלם (זכר - תקיף וחזק), ובמילא
אין זה שייך להשאלה אם היתה קטנה או גדולה, כי גם אם
היתה גדולה קשה כנ"ל ("העלמה ל"י") **, ולאידך, גם אם היתה
קטנה אין שום הוכחה שבכל תכונותי' ועניני' היתה גדולה וכו',
כי עיקר הדיוק הוא שהלכה כו' כעלם (זכר - תקיף) אבל בודאי
שלא היתה כעלם (זכר) בכל עניני', משא"כ במס' סוטה הלשון
"שהלכה בזריוות כעלמה", ובמילא מובן שכוונתו לתרץ איך
כתוב "העלמה" והלא היתה עדיין קטנה***, ומתוך, שהלכה
בזריוות כגדולה (נקבה), ובמילא אפ"ל שבכל עניני' היתה כן.

* ומש"כ בחזק"ג מהרש"א (סוטה שם) שההכרח הוא לפי שלפנ"ז
קוראה "אחות" וכאן קוראה "עלמה", צ"ע. כי כן דרך המקראות
לשנות מפני יופי המליצה, וכנראה בתיבת העלמה גופא שם שמתחלה
כתוב (ח"ש כד, יד) "והי' הנערה אשר אומר אלי' וגו'", ואח"כ כתוב
בענין זה עצמו (שם, מג) "והי' העלמה היוצאת וגו'".

** ועפ"ז מובן שגם מפרש"י זה אין הכרח שהיתה אז קטנה.
*** אף שגם עלמה היא רכה בשנים (ראה ישע"י ז, יד ובפי' הרד"ק
ומצודת ציון) אבל מ"מ אינה קטנה (ראה משל"ל יט. תהלים סח, כו
ובמפרשים שם. ועוד).

1 רש"י בספר בראשית עה"פ²⁸ "שמעון ולוי אחים"
2 "בעצה אחת וכו'?"

3 ואף שנאמר²⁹ "ולא קם עוד נביא בישראל
4 כמשה" - הרי מפרש תומ"י שזהו בענין "אשר
5 ידעו הוי' פא"פ", ואדרבא הבטיח משה³⁰ "נביא
6 מקרבך מאחיך כמוני יקים לך ה"א".

7 ובדוחק י"ל: שבנדו"ד הרי אין מספיק להיות
8 "אחות משה" בתור "נביאה", שה"ז בדוגמת "נביא
9 - כמוני" שלא יעשה דבר גדול בזמן משה מבלי
10 לשאלו, כ"א צ"ל נביאה שנתנבאה קודם משה,
11 בימי עמרם ויוכבד וכו', וכנ"ל.

12 וכיון שדוחק הוא, שהרי אין המדובר בנבואה,
13 ועוד ועיקר - הרי כל בנ"י אמרו שירה - והחידוש
14 הוא רק בזה שגם הנשים תאמרנה (והרי אף הן היו
15 באותו הנס) - לכן מביא רש"י פי' ב' "ד"א אחות
16 אהרן כו'", היינו שישנו עוד טעם למה מפרש
17 דרגת מרים ע"י המלים "אחות אהרן" (ולא "אחות
18 משה") - "לפי שמסר נפשו עלי' כשנצטרעה נקראת
19 על שמו" היינו שכן היו קורין אותה³¹, ומכיון
20 שנקראה ע"ש אהרן, לכן קוראה הכתוב "אחות
21 אהרן".

22 ומתחיל רש"י פירושו השני בתיבת "ד"א)
23 אחות אהרן" - להדגיש, שאין זה ד"א בתירוץ
24 הקושיא איך "ותקח מרים וגו'" לפני משה כ"א רק
25 ד"א בתיבות "אחות אהרן" (ולא "אחות משה")³²,
26 אבל התירוץ על הקושיא הנ"ל - הוא כפי'
27 הראשון³³.

28 אבל לפי ד"א זה קשה³⁴ שהרי כאן מדובר

28 ויחי מט, ה.

29 ברכה לד, יו"ד.

30 שופטים יח, טו.

31 משא"כ לפי הגירסא שבדפוס שני (לעיל הערה 6) הכוונה
רק שהכתוב נאן קוראה כן, ולא שכן נקראה בכלל.

32 להעיר ממכילתא שעל התיבות "ותקח מרים הנביאה"
מבאר: "וכי היכן מצינו שנביאה היתה כו' אלא שאמרה לאבי'
וכו'", ואח"כ בפיסקא בפ"ע, על התיבות "אחות אהרן" מקשה
"ולא אחות משה כו' אלא לפי שנתן אהרן נפשו כו'".

33 ועפ"ז מתורץ בפשטות מה שהקשה בתו"ת, שלפי פי' הב'
למה דוקא במקום זה יחסה הכתוב כן, ולא במקום אחר שזכר
שמה.

34 אבל עכ"פ אפשר לאומרו, וכפרש"י (בראשית ב, יד):
"עדיין לא היו וכתב המקרא ע"ש העתיד", אבל דוחק הוא, כי
שם הרי א"א לקרותו בשם אחר. משא"כ בנדו"ד.